

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2798/2559

ธนาคารอาคารสงเคราะห์โจทก์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)ผู้ร้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้คัดค้าน นาง จรัสพัชรหรือจรัสพัชร ขุนทองแก้วจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 96, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 179, ป.วิ.พ. มาตรา 153, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 155

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อผู้ร้องมิได้เป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ แม้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เดิมจะขอถอนคำขอรับชำระหนี้และผู้คัดค้านอนุญาตให้ถอนไปแล้วก็ตาม แต่อยู่ในระหว่างผู้คัดค้านนัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ใหม่แทนโจทก์เดิม ซึ่งที่ประชุมเจ้าหนี้ยังมิได้พิจารณาแต่งตั้งให้ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ เนื่องจากผู้ร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้ไปเสียก่อนอันเป็นสิทธิของผู้ร้องที่จะกระทำได้ โจทก์เป็นผู้นำผู้คัดค้านไปทำการยึดออกขายทอดตลาดในการรวบรวมทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ผู้ร้องมิได้เป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์และมีส่วนได้เสียโดยตรงในการนำยึดที่ดินดังกล่าวแต่ประการใด ผู้ร้องจึงไม่ต้องรับผิดชอบชำระค่าธรรมเนียม ส่วนทรัพย์สินหลักประกันของผู้ร้อง ในการขอรับชำระหนี้ผู้ร้องขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) โดยขอให้ผู้คัดค้านขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันดังกล่าวก่อนแล้วขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ ผู้ร้องจึงมีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินหลักประกันดังกล่าว และเป็นผู้นำผู้คัดค้านไปทำการยึด แม้ผู้คัดค้านจะมีหมายนัดให้ผู้ร้องไปทำการยึดและเป็นอำนาจของผู้คัดค้านในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 22 ด้วยก็ตาม แต่ก็เป็นการประสงค์ของผู้ร้องที่ขอบังคับชำระหนี้ด้วยการขอให้ผู้คัดค้านยึดหลักประกันดังกล่าวขายทอดตลาดตามคำขอรับชำระหนี้มาตั้งแต่ต้น เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวไม่มีการขายหรือจำหน่ายเนื่องจากผู้ร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้ ผู้ร้องจึงต้องรับผิดชอบค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินสำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 179 (4) ทั้งนี้เพราะผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีซึ่งมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าวตาม ป.วิ.พ. มาตรา 153 วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.2542 มาตรา 14

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2551 และพิพากษาให้ล้มละลายเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2552 หลังจากนั้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553 ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายที่ 2 นำผู้คัดค้านยึดทรัพย์สินหลักประกันคือที่ดินโฉนดเลขที่ 16844, 16845 และ 55234 ตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2553 โจทก์นำผู้คัดค้านยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 46869 แขวงบางขุนเทียน (บางปะทุน) เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เพื่้อออกขายทอดตลาดชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ที่ขอรับชำระหนี้รวม 3 ราย ต่อมาโจทก์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้รายที่ 3 และผู้ร้อง

ถอนคำขอรับชำระหนี้ตามลำดับ ผู้คัดค้านมีคำสั่งให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมสำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายของที่ดินโฉนดเลขที่ 16844, 16845 และ 55234 กับที่ดินโฉนดเลขที่ 46869 เป็นเงิน 48,063 บาท และ 16,598.20 บาท ตามลำดับ รวมเป็นเงิน 64,661.20 บาท ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้คัดค้านขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ผู้คัดค้านมีคำสั่งยกคำร้องและไม่อนุญาตให้ผู้ร้องถอนคำขอรับชำระหนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านขอให้มีการสั่งกลับหรือแก้คำสั่งของผู้คัดค้าน โดยให้โจทก์เป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมสำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่าย รวมเป็นเงิน 64,661.20 บาท และอนุญาตให้ผู้ร้องถอนคำขอรับชำระหนี้ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้องศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกคำสั่งของผู้คัดค้านที่สั่งให้ผู้ร้องนำเงินค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินสำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายตามคำร้องไปชำระต่อผู้คัดค้าน และอนุญาตให้ผู้ร้องถอนคำขอรับชำระหนี้ได้ ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2551 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาด และเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2552 ศาลพิพากษาให้จำเลยล้มละลาย มีเจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของจำเลย 3 ราย คือ เจ้าหนี้รายที่ 1 เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ ขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้ไม่มีประกัน เป็นเงิน 1,926,094.56 บาท เจ้าหนี้รายที่ 2 ผู้ร้อง ขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกัน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) เป็นเงิน 117,608.12 บาท เจ้าหนี้รายที่ 3 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้ไม่มีประกัน เป็นเงิน 301,252.74 บาท เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553 ผู้ร้องนำผู้คัดค้านยึดหลักประกันที่ดินโฉนดเลขที่ 16844, 16845 และ 55234 ตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประเมินราคารวม 2,160,000 บาท และเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2553 โจทก์นำผู้คัดค้านยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 46869 แขวงบางขุนเทียน (บางประทุน) เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ประเมินราคา 646,040 บาท ต่อมาวันที่ 28 มกราคม 2554 จำเลยยื่นคำขอประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย ผู้คัดค้านนัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ครั้งที่เลื่อนไปในวันที่ 26 กรกฎาคม 2554 แต่ก่อนถึงวันนัดโจทก์ขอถอนคำขอรับชำระหนี้ ผู้คัดค้านอนุญาต และเพิ่มหัวข้อประชุมเกี่ยวกับการแต่งตั้งเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์แทนโจทก์เดิมด้วย เมื่อถึงวันนัดเจ้าหนี้รายที่ 3 ขอถอนคำขอรับชำระหนี้ ผู้คัดค้านอนุญาต และเลื่อนนัดการประชุมไปในวันที่ 30 สิงหาคม 2554 เมื่อถึงวันนัดผู้ร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้ ผู้คัดค้านมีคำสั่งให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมสำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายของที่ดินที่ผู้ร้องนำยึดเป็นเงิน 48,063 บาท และของที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่โจทก์นำยึดเป็นเงิน 16,598.20 บาท รวมเป็นเงิน 64,661.20 บาท ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของผู้คัดค้านรวม 2 ฉบับ ผู้คัดค้านมีคำสั่งยกคำร้อง ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านมีว่า ผู้ร้องมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมสำหรับทรัพย์สินที่ยึดแล้วไม่มีการขายหรือจำหน่ายหรือไม่ เพียงใด เห็นว่าตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 155 บัญญัติว่า "เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์มีหน้าที่ระวางประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลาย ช่วยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวม จำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้และรับผิดชอบค่าธรรมเนียม ค่าเสียหาย และค่าใช้จ่ายในคดีล้มละลายนั้น..." เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ร้องมิได้เป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ แม้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เดิมจะขอถอนคำขอรับชำระหนี้และผู้คัดค้านอนุญาตให้ถอนไปแล้วก็ตาม แต่อยู่ในระหว่างผู้คัดค้านนัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ใหม่แทนโจทก์เดิม ซึ่งที่ประชุมเจ้าหนี้ยังมิได้พิจารณาแต่งตั้งให้ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์

เนื่องจากผู้ร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้ไปเสียก่อนอันเป็นสิทธิของผู้ร้องที่จะกระทำได้ ส่วนความรับผิดในค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ผู้คัดค้านไม่มีอำนาจที่จะไม่อนุญาตให้ผู้ร้องถอนคำขอรับชำระหนี้ ดังนั้น สำหรับที่ดินโฉนดเลขที่ 46869 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง โจทก์เป็นผู้นำผู้คัดค้านไปทำการยึดออกขายทอดตลาดในการรวบรวมทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย โดยผู้ร้องมิได้เป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ และมีส่วนได้เสียโดยตรงในการนำยึดที่ดินดังกล่าว แต่ประการใด ผู้ร้องจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าธรรมเนียมสำหรับทรัพย์สินดังกล่าวที่ไม่มีการขายหรือจำหน่าย ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 16844, 16845 และ 55234 เป็นทรัพย์สินหลักประกันของผู้ร้อง ในการขอรับชำระหนี้ผู้ร้องขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกัน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) โดยขอให้ผู้คัดค้านขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันดังกล่าว ก่อนแล้วขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ ผู้ร้องจึงมีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินหลักประกันดังกล่าว และเป็นผู้นำผู้คัดค้านไปทำการยึด แม้ผู้คัดค้านจะมีหมายนัดให้ผู้ร้องไปทำการยึดและเป็นอำนาจของผู้คัดค้านในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 22 ด้วยก็ตาม แต่ก็เป็นการประสงค์ของผู้ร้องที่ขอบังคับชำระหนี้ด้วยการขอให้ผู้คัดค้านยึดหลักประกันดังกล่าวขายทอดตลาดตามคำขอรับชำระหนี้มาตั้งแต่ต้น เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวไม่มีการขายหรือจำหน่ายเนื่องจากผู้ร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้ ผู้ร้องจึงต้องรับผิดชอบค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินสำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 179 (4) ทั้งนี้ เพราะผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีซึ่งมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 153 วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.2542 มาตรา 14 ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องของผู้คัดค้านที่สั่งให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินสำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายทั้งหมดนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา อุทธรณ์ของผู้คัดค้านฟังขึ้นบางส่วน พิพากษาแก่เป็นว่า ให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมสำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายของที่ดินโฉนดเลขที่ 16844, 16845 และ 55234 ตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นเงิน 48,063 บาท แก่ผู้คัดค้าน นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำสั่งของศาลล้มละลายกลาง ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

องค์คณะ

พิรศักดิ์ ไวกาสี · ทศนีย์ จันสัญญาชัย ธรรมเกณท์ · ธนาพนธ์ ขวรุ่ง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2798/2559>